

МІЄТА

ЧАСОПИС ЛЬВІВСЬКОЇ АРХИЕПАРХІЇ УКРАЇНСЬКОЇ ГРЕКО-КАТОЛИЦЬКОЇ ЦЕРКВИ

• ТРАВЕНЬ • 2005 РОКУ БОЖОГО • ЧИСЛО 16 \ 170 •

2 стор.

Новини з життя архієпархії.
Завершено справу о. Івана Гарата.

3 стор.

4 стор.

НАВЕМVS РАРАМ ВЕНЕДИСТVM XVI

Ми України доньки й сини

5 стор.

6 стор.

Заповіді Божі.
Фонд святого Володимира.
Як маємо поводитися у храмі?
Оповідь з історії Церкви.

7 стор.

8 стор.

Вітаємо ювілярів!

Оповідання «На Божих і людських стежинах».

ВОСКРЕСІННЯ ХРИСТОВЕ З НОВИМ ПАПОЮ

Григорій ЧУПРИНКА

ВЕЛИКОДНІ ДЗВОНИ

*В небі, в зоряній безодні
Тонуть дзвони великодні
Тонуть, тонуть, ніби сон,
Б'ються, дзвонять тон у тон;
З ними думка в небо лине,
З ними никне, з ними гине
Тьми заслон.
Гаснуть зорі.
Знову світло.
Все радіє, все розквітло.
Зникла сила перепон.
Вся земля - святий амвон!
Сяйвом душі всі облиті
І немає їм на світі
Заборон.*

НАВЕМVS РАРАМ ВЕНЕДИСТVM XVI

У ВАТИКАНІ ОБРАНО НОВОГО ПАПУ РИМСЬКОГО

ДЗВОНИ БАЗИЛИКИ СВЯТОГО ПЕТРА СПОВІСТИЛИ, ЩО 115 КАРДИНАЛІВ ДВОМА ТРЕТИНАМИ ГОЛОСІВ ОБРАЛИ НОВОГО ПОНТИФІКА.

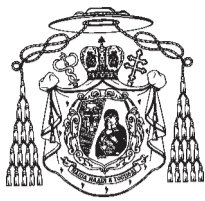
ПОПЕРЕДНЬО З ДИМАРЯ СИКСТИНСЬКОЇ КАПЛИЦІ, ЗДІЙНЯВСЯ БІЛИЙ ДИМ, ПІДТВЕРДЖУЮЧИ, ЩО КАРДИНАЛИ ОБРАЛИ НОВОГО ПРОВІДНИКА ХРИСТОВОЇ ЦЕРКВИ. НИМ СТАВ 78-РІЧНИЙ ЙОЗЕФ РАТЦІНГЕР, ЯКИЙ БУВ НАЙБЛИЖЧИМ СОРАТНИКОМ ПАПИ ІВАНА ПАВЛА ДРУГОГО. ВАТИКАН ОГОЛОСИВ, ЩО 265-Й ПАПА УЗЯВ СОБИ ІМ'Я ВЕНЕДИКТ XVI.

ПІСЛЯ КОРОТКОЇ ПРОМОВИ, ВИГОЛОШЕНОЇ З БАЛКОНУ У ВАТИКАНІ, НОВИЙ ПОНТИФІК ВІДПРАВИВ КОРОТКУ СЛУЖБУ БОЖУ І БЛАГОСЛОВИВ ВІРНИХ, ЯКІ ЗІБРАЛИСЯ НА ПЛОЩІ СВЯТОГО ПЕТРА.

Про Святішого отця папу Римського Венедикта XVI читайте на 4 сторінці нашого часопису

ОФІЦІЙНО

**ВЕЛИКОДНЕ ПОСЛАННЯ
БЛАЖЕННІШОГО ЛЮБОМИРА
ВИСОКОПРЕОСВЯЩЕННИМ І
ПРЕОСВЯЩЕННИМ
ВЛАДИКАМ,
ВСЕСВІТЛИШИМ І ВСЕЧЕСНІ-
ШИМ ОТЦЯМ,
ПРЕПОДОБНИМ МОНАХАМ І
МОНАХИНЯМ,
ДОРОГИМ МИРЯНАМ
УКРАЇНСЬКОЇ
ГРЕКО-КАТОЛИЦЬКОЇ ЦЕРКВИ**

Дорогі у Христі!

Сердечно вітаю Вас усіх зі святим празником Христового Воскресіння. Цьогорічний Великдень є особливим. Він припадає на той час, коли природа вже в повному весняному розквіті. Після нестабільної зими та провесни повними легеньми вдихаємо свіже цілюще повітря. Око насичується розвиненою веселкою барв. Якесь особливе задоволення й насолода народжуються в нас, якесь незвичне відчуття, що ми досягнули стан стабільного розвою й готові прийняти повне плодів літо.

Подібно до того, як природа змагалася, щоб подолати зимову пору, так ми сподіваємося на оновлення суспільства. Це перший Великдень у виправданій надії на оздоровлення суспільного ладу в Україні, якого ми всі так прагнемо та задля досягнення якого нам потрібно змагатися.

Цьогорічний Великдень має ще одну особливу обставину. Святої пам'яті Папа Римський Іван Павло II проголосив 2005 рік Роком Пресвятої Євхаристії. Ісус Христос таїнственно присутній між нами в Пресвятій Євхаристії під видами хліба й вина, але в дійсності – це є Його Тіло та Кров, це Він, воплощений єдинородний Божий Син. Те, що покійний Святіший Отець хотів, щоб світ пригадав собі дуже чітко, – правда нашої віри, що Бог є завжди з нами. Спосіб Його перебування переходить усі можливості нашої уяви. Та не на цьому ми хочемо тепер наголосити, лиш саме на тій безперечній правді, що Бог є з нами завжди. Це надає цьогорічному Великодньому празникові ще більшої, виняткової, урочистості.

Ці зовнішні обставини додають цьогорічному Великодню незвичайного забарвлення, яке спонукає нас глибше вдуматися в зміст великого празника, бачити в ньому не лише нагадування про минулі події, а пережити його як щось щорічно повторюване, проте, з іншого боку, неповторне у відношенні до сучасних потреб.

Усі Господні празники церковного року підтверджують правду, яку визнаємо щоразу, коли виголошуємо «Символ віри»: що „ради нас і нашого ради спасіння” Ісус Христос родився, жив між людьми, вчив, творив чуда, страждав, умер на хресті. Син Божий воплотився і добровільно прийняв терпіння з великої любові до людей.

У подіях, пов'язаних з Великоднем, ми бачимо особливу Божу всемогутність. Від створення світу до народження Ісуса Христа Господь Бог у різні моменти показував свою силу над природою та людьми. За час свого земного життя Ісус Христос – воплощений Божий Син – не раз творив чуда, які засвідчували Його Божественну владу. Але між усіма тими чудами немає такого,

(Продовження на стор. 3)

ДО ЧУДОТВОРНОЇ ІКОНИ МАТЕРІ БОЖОЇ

Преосвящений Владика Ігор відвідав своїм пастирським візитом с. Махнівці у Поморянському деканаті, що на Золочівщині.

Церква заснована у 1720 році. Приваблює людей тим, що у її стінах знаходиться Чудотворна Ікона Матері Божої. За переданням цю ікону виорав на полі один із жителів села. Згодом, відчистивши її, передав до церкви. А Єпископ Луцький і Острозький Іван Виговський за

свій кошт встановив вітар для цієї ікони в за-престольному місці святилища, де вона знаходиться дотепер.

У своїй проповіді Владика Ігор просив людей частіше прибігати до Матері Божої зі своїми молитвами. Він також наголосив на автентичній красі старої церкви, її ікон і попросив людей зберігати цю красу. Владика також звернув увагу на глибше почитання наших

Махновецька чудотворна ікона Матері Божої XVI-XVII ст.

ікон, оскільки зараз існує загроза втрати давньої вікової спадщини, через заміну її на сучасні (хатні) образи низького мистецького рівня.

Закінчилася Свята Літургія великим Відпустом, оскільки віддавна на свято Благовіщення у Махнівцях завжди був відпустовий час, куди приходило багато прочан з усіх навколишніх сіл.

о. Володимир КЛИМ'ЮК,
протопресвітер Поморянський

ЗАВЕРШЕНО СПРАВУ

Преосвященному
Владіці Ігору
Єпископові-помічнику Львівському
УГКЦ Площа Святого Юра, 5
м. Львів - 79000

Львів, 5 травня 2005

Христос Воскрес!

Преосвящений Владико,
перепрошую Вас за завдані мною
образи підчас моїх промов і мій
священничий непослух.

о. Іван Гарат

Адміністратору храму
святих княгинь Ольги та Єлизавети
м. Львів-79016
площа Кропивницького, 1
Львів, 5 травня 2005

Христос Воскрес!

Всечесніший отче Адміністраторе,
дорогі прихожани храму святих княгинь
Ольги та Єлизавети, цим листом пере-
прошую Вас за завдані мною клопоти з
приводу мого служіння вірним біля хра-
му святих княгинь Ольги та Єлизавети,
бо моє служіння суперечило Кодексу
Канонів Східних Церков.

Тож прошу вибачення за мої незаконні
дії, які порушили Ваш молитовний спокій
і дали згіршення.

о. Іван Гарат

УКРАЇНСЬКА ГРЕКО-КАТОЛИЦЬКА
ЦЕРКВА
Курія Львівської архієпархії
Львів, 21 квітня 2005

До Всесвітліших і Всечесніших отців Парохів
і отців Адміністраторів Львівської Архієпархії

Слава Ісусу Христу!

Доводжу до Вашого відома, що мій лист від 6
лютого 2004 (Вих. ЛВ 04/64), яким я зобов'язував
Вас оголосити про суспенду отця Івана Гарата
був написаний завчасно, а тому невідповідний
до канонів Кодексу Канонів Східних Церков. З
цього приводу зобов'язую Вас виконати наступ-
не: оголосити це після Божественної Літургії. Це
виголошення прошу повторити стільки разів,
скільки було виголошено про суспенду.

+ Іван Гарат
Єпископ-Помічник Львівської Архієпархії
Протопресвітер Ігор Левчишин
вільно-підписаний Єпископ-Помічник
Львівської Архієпархії

Директору
Загальноосвітньої школи № 55
Пану Ігореві Галушці
м. Львів-79016
вул. Степана Бандери

Львів, 5 травня 2005

Христос Воскрес!

Вельмишановний пане Директоре, вчи-
телі та працівники школи, цим листом
перепрошую Вас за завдані мною
клопоти з приводу мого служіння вірним
в приміщенні актового залу молодшого
корпусу школи по вулиці Коновальця 6,
бо моє служіння суперечило Кодексу
Канонів Східних Церков.
Тож прошу вибачення за мої незаконні
дії, які порушили Ваш спокій.

о. Іван Гарат

Мешканцям будинків
№ 3-5
по вулиці А. Горської

Вельмишановні мешканці!

Ось цим листом перепрошую Вас за
завдані мною клопоти з приводу мого
служіння вірним біля фігурки Матері
Божої у дворі будинків. Моє служіння
суперечило ККСЦ, було незаконне і
порушувало Ваш спокій.
Також прошу вибачення за мої неза-
конні дії.

22 квітня 2005 р. Б.

о. Іван Гарат

КОМЕНТАР ПРОМОТОРА СПРАВЕДЛИВОСТІ:

Починаючи від 2003 року священик Іван Гарат порушував канони Кодексу Канонів Східних Церков, а саме незаконно священнодіяв на території міста Львова.

За такі дії на нього було накладено покарання (суспенду).

Після розмов зі свящ. Іваном Гаратом вдалося дійти до зрозуміння неправомірності дій свящ. Іваном Гаратом і у письмовій формі він вибачився за свої дії.

Підчас накладання кари мала місце помилка, а саме було передчасно оголошено про покарання (суспенду), чим завдано моральної кривди свящ. Івану Гарату. Тому єпископ-помічник Львівський відкликав лист про оголошення декрету покарання (суспенди).

Після перепрошення свящ. Іваном Гаратом єпископ-помічник Львівський припинив процес покарання, помилував свящ. Івана Гарата та призначив своїм декретом на служіння.

о. Михайло Палій
Промотор справедливості Львівської Архієпархії

СКОРБОТНО-ЗНАЧИМА РІЧНИЦЯ

На 11 квітня припав сумний і глибоко-значимий ювілей. Цього дня, 60 років тому, на Святоюрській горі у Львові було заарештовано вищу ієрархію Української Греко-Католицької Церкви — Митрополита Йосифа Сліпого, єпископів Никиту Будку і Миколу Чарнецького та 20 авторитетних священників. Це був перший удар з боку советської влади по Українській Церкві в Галичині. Другий удар було зроблено 14 квітня 1945 року, коли вдосвіта Духовна семінарія у Львові була оточена військами НКВД, деякі отці-наставники і теологи були арештовані, а решту всіх «осіб призовного віку» (як було сказано у рапорті) під конвоем спрямували у військкомат і негайно відправили на військову службу. Так було зліквідовано й Львівську Богословську Академію - найвищу українську цитадель духовності.

Отож, у час, коли завершувалася Друга світова війна і людство спрагло чекало миру, в Західній Україні розпочалася війна советської влади проти УГКЦ, кульмінацією якої став

псевдособор 1946 року, який проголосив «з'єднання» Української Греко-Католицької Церкви з Російською Православною Церквою. Це була ліквідація нашої Церкви, ліквідація насильна, з допомогою репресивного державного апарату.

Проте УГКЦ не згинула: протягом 45 років вона була поза законом, діяла в підпіллі. А будучи легалізованою у 1991 році, повстала як Церква велична й чисельна, із живою розвиненою структурою і великим авторитетом у суспільстві. Цей історичний феномен викликає велике зацікавлення у всьому світі. В Україні ж це трагічне історичне явище заслуговує також на особливу увагу.

З цієї нагоди релігійна громада храму св. Климента-папи, що на вул. Генерала Чупринки у Львові, де настоятелем є о. Мирослав Ших, молитовно й урочисто відзначила скорботну річницю наступу тоталітарної держави на Українську Греко-Католицьку Церкву. Члени Львівської Ліги українських жі-

нок Іванна Корнецька та Лідія Купчик подали лаконічну, проте вичерпну інформацію про події, пов'язані із нищенням Української Греко-Католицької Церкви. В короткій історичній довідці, спираючись на архівні документи, вони розкрили план і методи знищення УГКЦ советською владою та навели величаві зразки несхитності й вірності присязі українських душ-пастирів.

Далі натхненно звучали духовні високомистецькі твори на прославу святих і мучеників Української Греко-Католицької Церкви. Виконували їх студенти Музично-богословського училища під орудою Тараса Островського, лауреат всеукраїнських та міжнародних фестивалів Софія Федина і юний Даниїл Остюк.

Завершуючи дійство, уся громада піднесла до Господа свою молитву за Україну, спільно виконавши гімн «Боже великий, єдиний».

Віра ГАЛИЦЬКА

«ХРИСТОС – НАША ПАСХА»

11-14 квітня 2005 року у Львові проходила Богословська науково-практична конференція, присвячена написанню Катехизму УГКЦ «Христос – наша Пасха».

Складалася ця конференція із двох частин. У першій учасники заслухали важливі доповіді, в яких було представлено історію творення катехизмів, їх зміст, а також досвід творення катехизмів інших Церков. Вона була відкритою для всіх, особливо для тих, котрі покликані до катехитичного служіння в Церкві. Конференцію очолював о. д-р Мирон Бендик – ректор Духовної семінарії в Дрогобичі, координатор комітету з написання Катехизму.

Друга частина конференції була присвячена обговоренню тематики Катехизму, відповідно до розділів «Віра Церкви», «Молитва Церкви»

та «Життя Церкви». В секціях панувала гарна атмосфера, в якій відбувались глибокі дискусії, коли катехизували одні одних, ділилися вірою, богословськими знаннями та досвідом. Ця конференція дала змогу глибше познайомитися одне з одним та прийняти певні рішення, як йти вперед з новим натхненням та працювати для добра Церкви й українського народу.

Після завершення конференції голова Синодальної катехитичної комісії Преосвященний владика Петро Стасюк, Єпарх для українців-католиків в Австралії, Новій Зеландії та Океанії, та голова Па-

тріаршої катехитичної комісії УГКЦ с. Луїза Цюпа, СНДМ, написали спільного листа до владик, голів єпархіальних катехитичних комісій, директорів Катехитичних центрів, катехитів, духовенства, монашеских чинів і згромаджень.

Власна інформація

ЧИМ ЖИВЕШ, РУДНО?

У СШ №74, що у Рудно, відбувся семінар для заступників директорів з виховної роботи закладів освіти Залізничного району м.Львова. Тема цього семінару звучала дуже актуально: «Роль школи, родини у формуванні духовного світогляду особистості учня».

Відкрив семінар директор школи п. Михайло Юрків. Із доповіддю «Духовно-моральний розвиток особистості» виступила заступник директора школи п. Марія Шкурпило, в якій розповіла про здобутки школи у вихованні школярів. Також до слова запрошувалися гості, які були учасниками цього семінару. У доповіді «Виховання та цінності, які прививає школа і сім'я» змістовно

виклав своє бачення виховання молодого покоління п. Петро Гусак, доктор філософських наук, науковий працівник Інституту Родини Українського Католицького Університету, а о.Теодор Заблоцький, адміністратор храму Воздвиження Чесного Хреста (УГКЦ) у своєму виступі «Церква і школа у духовному зростанні дитини» на прикладі селища Рудно розповів про практичні заходи та співпрацю Церкви і школи. Про духовний зріст і виховання підростаючого покоління розповів ще один гість, який був запрошений на семінар, настоятель церкви Святої Покрови смт Рудна о. Ігор Щерба (УПЦ КП).

Друга частина семінару – виступ

учнів школи показав, що у СШ №74 слова і діло йдуть разом. Всі присутні були захоплені талановитою грою молодих акторів, учнів школи, прекрасним співом дитячого хору під керівництвом п. Івана Кушніра, надзвичайно чарівною грою та виконанням творів ансамблю бандуристок «Ягілка» під управою п. Олени Кушнір та виконанням пісень вокальним квітетом «Веретено».

Підсумки семінару підвів п. Юрій Келемен, інспектор відділу освіти, де відзначив, що майбутнє у Рудно є, бо є солідна праця з молоддю у всіх ланках суспільного і релігійного життя цього мальовничого і славного містечка.

14 квітня у СШ №74, що в Рудно, в актовому залі відбувся тематичний показ відеофільму «Патріарх. З життя Йосифа Сліпого». Цей перегляд приурочений 60 роковинам арешту Патріярха Йосифа і всіх єпископів Української Греко-Католицької Церкви і початкові репресії проти Церкви-страдниці. Цей захід здійснено

в рамках тісної співпраці церкви Воздвиження Чесного Хреста смт Рудно та дирекцією СШ №74. Присутні на перегляді учні старших класів, на підставі документів, ще глибше ознайомилися з життям і діяльністю Ісповідника віри Патріярха і Кардинала Йосифа Сліпого.

17 квітня у парохії Воздвиження Чесного Хреста Залізничного деканату відбулося посвячення новопоставлених хрестів, котрими було замінено старі, що вийшли з ужитку. У посвяченні взяли участь священники з навколишніх парохій, а також запрошені гості. Після чину освячення було дано невеликий концерт духовного хорового співу. Твори прозвучали у виконанні Галицького камерного хору «Слов'янка» під керівництвом Василя Стефановича, а також автором п. Вірою Забеліною-Посікірою, яка недавно видрукувала свою збірку у видавництві «Добра книжка», читалися вірші на духовну тематику. Її книжечка «Небесний кошичок» була роздана всім присутнім на цьому заході. Вірні розходилися по своїх домівках підняті на душі, бо пережили незабутні хвилини, які назавжди залишаться у їхніх серцях.

Надія ЗАБЛОЦЬКА

ОФІЦІЙНО

(Закінчення, початок на стор. 2)

яке б дорівнювало Христовому Воскресінню – події, яку урочисто пригадуємо та святкуємо саме сьогодні.

У страстному тижні, який передує Великодню, перед нашими очима проходила ціла низка прикрих подій: зрада Юди, втеча апостолів, відречення Петра, несправедливе засудження з боку Пилата, бичування Ісуса, Його хресна дорога, розп'яття і смерть, – які, на перший погляд здавалося б, свідчать про цілковиту поразку місії Ісуса Христа і Його благословенної науки. Це все – таке ганебне, таке пригноблююче, що навіть такий світлий момент, як встановлення на Тайній вечері Пресвятої Євхаристії, здавалося б, немов відходить на другий план.

Але саме в той час, коли зло нібито тріумфувало, Христос воскрес, подолав смерть і всі негідні діявольські затії! Той, хто усім серцем переживав літургійні страсні відправи та заглиблювався в роздуми над згаданими подіями, сприйме перше привітання на Великдень „Христос воскрес” як справжню Добру Новину – клич перемоги, остаточне подолання всього злого.

Проте, аналізуючи події, які сьогодні висвітлюють засоби масової інформації, у нас зароджується сумнів: чи справді все зло переможене? Чому майже через 2000 років після Христового Воскресіння зла в світі не поменшало, чому воно таке кричуще? Чи не міг Христос раз і назавжди його усунути?

Своїм воскресінням Христос довів, що має владу й силу здійснити будь-яке добро й усунути всяке зло. Людина як створіння, наділене розумом і свободною волею, через свою гріховність стала причиною неладу та суспільного зла. І виправити те, що накоїла, самостійно не в силі. За своїм спасительним планом Господь закликає нас боротися зі злом і чинити добро. Таким є наше покликання. Нинішній празник Христового Воскресіння вчить нас, що з допомогою Господа, який подолав смерть, можна протистояти злу і його перемагати. Його перемога є підставою нашої перемоги, якщо ми щиро станемо причасниками Господа в усіх проявах нашого щоденного життя.

Якщо ми все-таки почувасямося пригноблені, то це тому, що нам бракує віри, – бракує переконаності в тому, що віра в Господа може впливати на наше людське буття. Всевишній хоче допомогти нам. І коли ми поєднуємося з Ним у молитві, коли виконуємо Його заповіді, ми маємо за союзника в нашій боротьбі зі злом самого Бога. Для того Він до нас прийшов, для того і воскрес!

Сьогодні в світі часто намагаються усунути Бога з особистого, а тим більше – зі суспільного життя. Нарікання, осудження, знеохочення набуває широкого розголосу, що зроджує вражіння, немовби лихо панує над світом. Таким настроєм ми маємо протиставити нашу віру в Христове Воскресіння та в Божу всемогутність. Яким же великим духовним піднесенням може бути для нас усвідомлення, що насправді ми спроможні замінити те, що зле, на те, що добре! Це робить Великдень не тільки радісним, але й, щонайголовніше, – дуже важливим святом.

Вітаю Вас усіх зі святим празником і бажаю Вам якнайтісніше єднатися з Воскреслим Господом – переможцем смерті та всякого зла!

Христос воскрес!
+ ЛЮБОМИР

Дано в м. Римі, при соборі Святої Софії, в Акафістову суботу, дня 16 квітня року Божого 2005

НА ВЕМVS РАРАМ ВЕНЕДИСТVМ XVI

ПЕРШЕ БЛАГОСЛОВЕННЯ

“URBI ET ORBI”

СВЯТИШОГО ОТЦЯ ВЕНЕДИКТА XVI

Ватикан, 20 квітня, VI (Інформ. Агент. «Agnuz») - У 18.48 Святіший Отець Венедикт XVI, з'явився в зовнішній Ложі Благословення Ватиканської Базиліки, щоб вітати вірних і приділити Апостольське Благословення “Urbi et Orbi”.

Перед Благословенням новий Понтифік звернувся до вірних з наступними словами:

«Дорогі Брати і Сестри, після великого Папи Іоанна Павла II пани кардинали обрали мене, простого і смиренного працівника у винограднику Господньому.

Тішуся тим, що Господь уміє обробляти його малопродатними знаряддями Своєї праці, і насамперед покладаюся на ваші молитви.

У радості воскреслого Господа, уповаючи на Його незмінну допомогу, підемо вперед. Господь допоможе нам, і Марія, Його Пресвята Матір, буде з нами. Дякую.»

(20.04.2005) Ватикан

БІОГРАФІЯ СВЯТИШОГО ОТЦЯ ПАПИ РИМСЬКОГО ВЕНЕДИКТА XVI

Майбутній Папа Венедикт XVI народився 16 квітня 1927 р. у містечку Маркіль-ам-Інн у Баварії, у родині поліцейського. У дворічному віці його родина переїхала на австрійську територію, а в 1932 р. — в альпійське містечко Аушау. Батько Ратцингера, який негативно відносився до націонал-соціалізму, віддав сина в

У 1951 році Йосип Ратцингер і його брат Георг (ліворуч) стали священиками в місті Фрайзінг, на півдні Німеччини

класичну гімназію в Траунштайні в 1937 р.

У 1939 р. майбутній кардинал стає учнем предсемінарії, тим самим починаючи церковну кар'єру. Під час війни юний Йозеф був членом молодіжних частин протиповітряної оборони, одночасно відвідуючи заняття в «Максимільянс-гімназії» у Мюнхені. Досягнувши призовного віку у 1944 р., Ратцингера було направлено на військову службу до Австрійського легіону. Про цей час сам Ратцингер говорив з відразою як про ідеологічну муштру. Він брав участь у військовому навчанні вермахту, але незабаром був звільнений за станом здоров'я.

У 1945 р., дезертирувавши з вермахту при наближенні армії союзників, майбутній кардинал повернувся додому в Траунштайн. Коли американські війська зайняли його рідне село, то розквартирували штаб у будинку Ратцингерів. У Йозефі впізнали солдата вермахту, заарештували і помістили в табір для військовополонених. Але вже в червні Ратцингер повертається додому, а у листопаді знову поступає до семінарії.

У 1947 році Ратцингер поступає у Георгіанум, Богословський інститут при Мюнхенському університеті. 29 червня, на свято Петра і Павла, 1951 р. Йозеф Ратцингер і його брат Георг були рукоположені у священники кардиналом Фаульхабером у Фрайзінгу. У 1953 р. Ратцингер захищає дисертацію з богослов'я в Мюнхенському університеті. Тема його роботи — “Народ і дім Божий у еkleзіології Августина”. Докторську дисертацію він присвячує богослов'ю історії у святого Бонавентури.

15 квітня 1959 р. Ратцингер одержує професорське місце і кафедру основного богослов'я в Боннському університеті. У цьому ж році вмирає його батько. З 1962 по 1965 р., під час чотирьох засідань Другого Ватиканського собору, Ратцингер є присутнім на ньому як радник (peritus) кельнського кардинала Йозефа Фрингса.

Тим часом, академічна кар'єра Ратцингера починає мінятися. У 1963 р. (рік смерті його матері) він переводиться в університет Мюнстера, а у 1966 р. одержує кафедру догматичного богослов'я в Тюбінгенському університеті. На користь його призначення активно висловлювався ліберальний богослов і професор Ганс Кюнг. У 1968 р., під час студентських хвилювань, Тюбінгенська богословська школа виявляється

Під час Другої світової війни Йосипа Ратцингера рекрутовано у нацистську армію, звідки він дезертирував і навіть потрапив у полон до союзників.

охопленою марксистськими віяннями. Професор Ратцингер різко виступає проти “інструменталізації тиранічних ідеологій”. У 1969 р. конфлікт Ратцингера з ліберальними тюбінгенськими

Йосип Ратцингер (крайній ліворуч), що став Папою Венедиктом XVI, народився в сільській Німеччині в 1927 році.

богословами змушує його залишити університет і повернутися в Баварію на посаду регента в Регенсбургському університеті. Там він стає деканом і віце-ректором, а згодом призначається головним богословським радником усіх німецьких єпископів.

У 1972 р. Йозеф Ратцингер разом з

Інтелектуал і вчений. В 1960-і роки Ратцингер учився в Університеті міста Тюбінгена

Г.У. фон Бальтазаром, Анри де Любаком і іншими засновує богословський католицький журнал “Communio” (“Причастя”), присвячений питанням богослов'я і культури. 24 березня 1977р., незважаючи на своє небажання, Ратцингер був призначений архієпископом Мюнхенським і Фрайзінгським. Як єпископське гасло він вибрав слова з Третього послання Іоанна “Сотрудник істини”. У своїх спогадах Ратцингер говорить, що цим девізом він хотів об'єднати свою колишню роботу викладача і нове служіння. Крім того, у сучасному світі, вважав він, тема правди є найбільш актуальною.

Церемонія хіротонії відбулася 28 травня, а вже

Ратцингер став кардиналом у 1977 році і виявив себе прихильником строгих релігійних догм.

27 червня Папа Павло VI надав йому гідність кардинала. У 1980 р. Папа Іоанн Павло II призначає кардинала Ратцингера главою спеціальної Ради у справах мирян, а потім пропонує йому посаду глави Конгрегації католицької освіти. Це призначення вимагало залишити Мюнхенську кафедру і переїзду у Ватикан. Спочатку Ратцингер відхиляє пропозицію Папи, але 25 листопада 1981 р. він приймає рішення стати префектом Конгрегації віровчення. Тоді ж він відмовляється від пастирських обов'язків у Німеччині

і переїжджає у Ватикан. У Ватикані він стає постійним учасником єпископських Синодів, а в 1993 р. приймає титул єпископа римського передмістя Веллетрі-Сеньї. У 2000 р. Ратцингер стає деканом Колегії кардиналів і отримує титул “єпископ Ості і Веллетрі-Сеньї”.

Перу Ратцингера належать численні роботи, такі як “Кінець часу?”, “Істина і віротерпимість”, “Бог поруч з нами”, “Покликаний до причастя”, “Бог і світ” та інші. У богословських дискусіях кардинал Ратцингер займає консервативні позиції. Він виступав головним радником з богословських питань Папи Іоанна Павла II.

Кардинал Ратцингер є членом комісії “Екклезія Деї” (вона об'єднує консервативне духовенство, яке не прийняло літургічних реформ Другого Ватиканського собору, але залишилося у підпорядкуванні Папському престолові) і фактично головним богословом у Ватикані. Його позиція з ряду питань стала офіційною позицією Ватикану. Так, наприклад, він виступив на захист папського прима-ту, цінності життя і неприпустимості абортів, висловлювався з інших богословських питань.

За матеріалами сайту «Кредо».

МИ УКРАЇНИ ДОНЬКИ Й СИНИ

Україна нарешті визначила курс на власний розвиток. 2004 рік став переломним у хворобі, що називається «радянське суспільство». Під час Помаранчевої революції українці окреслили ті характерні риси, котрих вони хочуть позбутися: «Фальсифікаціям – ні! Махінаціям – ні! Ні – брехні!» Нині нова влада робить перші кроки стосовно селекції шкідливих для соціуму традицій у сфері управління, у промисловості, у міжнародних відносинах, визначивши орієнтиром європейські цінності, які формувалися століттями і які, власне, становлять те, що ми називаємо «Європа».

З цього огляду важливо вяснити, що лежить в основі європейської культури. Виділяється чотири головні її джерела:

1. Універсальна цінність правди (успад-

кована від грецької культури).

2. Ідея права (римська традиція).

3. Суворі моральні заборони та ідея соціальної справедливості (спадок єврейської культури).

4. Людське братство, цінність кожної особи, віра в одного люблячого Бога (християнські цінності).

У цьому контексті варто відзначити незаперечний факт, що домінуючим елементом духовності Європи, поживним ґрунтом для коріння її культури є християнство. Треба визнати, що європейська культура таки невіддільна від християнства (незалежно від конфесійної приналежності: протестантських нордичних народів, православних греків, римо-католицьких іспанців, італійців та інших).

Знайомлячись із європейською системою цінностей, нам потрібно наново усвідомити, що українська культура має ті ж самі корені, на яких виросла й опирається Європа. Поділ Європи на Східну і Західну, перебування України в складі СРСР, де довгі роки насаджувалося атеїстичне світобачення, детермінували нинішню ситуацію, коли радянські формули поведінки й досі залишаються важливою

складовою сучасного життя на постсоветському просторі: розмиті поняття «нація», «національний», збайдужіле ставлення до мови, побутування радянських свят, брак толерантності у стосунках між людьми (від сімейних до виробничих, громадських та партійних) тощо.

Говорячи про інтеграцію України в європейський простір, переважно ведеться мова про економічні, політичні, військові інтереси. Треба ж мати на увазі, що «європейськість» спирається не лише на співвідносність господарсько-політичних зацікавлень, а й на ідейні чинники. І тією ідеєю є християнство (без огляду на індивідуальні ставлення до церковних справ, – навіть на тих, що вважають себе невірними, – адже у суспільному житті вони керуються загальноприйнятими християнськими принципами: пошанування прав людини, справедливості й милосердя, цінності людського життя, збереження навколишнього середовища тощо).

Оцінюючи історію і культурну спадщину України як частини європейської історії та культурної спадщини, сучасне українське суспільство має шукати не стільки нових доріг, скільки пригадати проторовані шляхи. Адже українці завжди свято шанували людське життя. Ненароджене також. Суворо осуджувалося штучне усунення вагітності, і вже за радянських часів аборт стали нормою, навіть чимось буденним. Тому й дотепер багато батьків і матерів, зважаючись на такий крок як переривання вагітності, не усвідомлюють себе вбивцями власних дітей. Постає неймовірно жалюгідна картина: ми в переважній більшості – вбивці! І то не просто вбивці, а дітовбивці...

Таке сприйняття ненародженого ще життя людини закладалося іще в школі. Мабуть, кожен з нас пам'ятає уроки біології, на яких втокмачували дітям гіпотезу Дарвіна про походження людини від мавпи як про незаперечну теорію, тобто як про доведений факт. На підтвердження додавалася таблиця, яка «ілюструвала» розвиток ембріона, який спочатку був, як зародок риби, жаби, ящірки, потім – шимпанзе. У світовій же науці давно доведено, що ці «вражаючі» малюнки – не що інше, як фальсифікація, наукова підміна. Загалом гіпотеза Дарвіна давно розкритикована і тим більше не вважається теорією. Однак в наших школах вона продовжує викладатись, як і раніше. Отак внаслідок отих псевдонаукових знань, які отримують молоді люди в школах, зародок дитини в утробі матері аж ніяк не ідентифікується з людиною. Тому вкрай важливо переглянути цю систему викладання.

І не тільки цю. Варто лише уважно подивитися на більшість друкованої продукції,

що видається, в тому числі й довідкову. Скажімо, вже «Новий тлумачний словник української мови», що вийшов у Києві в 1997 році, ось як пояснює слово «релігія»: «Погляди та уявлення, в основі яких лежить віра в існування надприродних сил – богів, духів, душ, в їхнє панування над світом. Те, що сліпо наслідують, чому поклоняються». Щось надто давно знайоме. Беру «Карманний словарь атеїста» (Москва, 1973) і читаю наступне: «Основною ознакою релігії є віра в надприродне: в бога, в потойбічне життя, в безсмертя душі...». Як бачимо, сучасні автори лише «творчо переробили» пояснення із «Словника атеїста», залишивши зміст тлумачення без жодних змін. Насправді ж «релігія» в перекладі з латини означає «зв'язок», тобто зв'язок земної людини з Богом. І таких прикладів можна подати багато. Аж забагато...

Українська ж традиція була спрямована на бережне ставлення до життя у найширшому розумінні цього слова: всього тваринного і рослинного світу, всього довілля. Заборонялося забруднювати ліси, поля, ріки, озера, ставки, джерела. Відомо, що навіть плювати на землю вважалося неприпустимим. Нині ж ми є свідками небаченої байдужості до навколишнього середовища. Не кажу вже про засміченість наших міст, в чому багато хто звинувачує

комунальні служби; виправдовувати їх було б навряд чи правильно: вони – ті ж пострадянські службовці. Але це все-таки проблема кожного мешканця міста чи села: сміття викидають навіть через вікна квартир, не кажучи вже про автомобілістів чи їх пасажирів на наших дорогах.

З величезним пієтетом берегли українці пам'ять предків. Нині ми так само, як сотні років тому, ідемо перед святами на рідні могили, щоб доглянути їх, виполоти бур'ян, поставити свіжі квіти. Чудово, що зберігаємо цю прадавню традицію. Але ж ніколи не було такого, аби зілля, старі штучні квіти та інші відходи скидали за чужі могили. Наші цвинтарі – буквально в полоні куп сміття...

Українська традиційна культура диктувала особливу повагу до слова – як сутності людини. Наші діди не вживали лайливих слів, бо слово – обличчя нашої душі, знак нашого духовного здоров'я. Нині ж з уст чи

не кожного українця вихлюпується лавина мерзоти – без огляду на вік чи стать! Словоблудство проникло в усі сфери сучасного життя. Фантастична відірваність слова від діла – чи не головна ознака пострадянської людини. Інколи навіть ті, хто вважає себе християнином, молячись «прости мені, Господи, мої провини так, як я сам прошоу тим, хто завинив переді мною», – не до кінця усвідомлюють, що, тримаючи в серці на когось образи або лихі задуми, підписують собі найсуворіший вирок. Очищення слова, яке детермінує очищення культури, очищення самого життя, – завдання непросте, але вкрай необхідне, якщо ми справді хочемо змін на краще.

Складність його виконання тим більша, коли люди, які безпосередньо мали б ним займатися, далекі від розуміння важливості такої проблеми. Мається на увазі засоби масової інформації, особливо електронні. Сьогодні якраз телебачення – найпотужніша сила у формуванні людини. Так, воно виконує свою функцію. Але швидше – руйнівну, розтлінну, продовжуючи тенденцію розмивання понять добра і зла, прекрасного і потворного, трагічного і комічного, пропагуючи псевдоцінності, утримуючи українців у колі чужих культур.

Можна безкінечно довго перечисляти те, чого нам потрібно позбутися. Але що конкретно маємо робити? Помаранчева революція не розв'язує названих (і неназваних) питань; вона – лише початок для змін, вона дала можливість їх вирішення.

У нашій країні ситуація склалася таким чином, що найактивнішу позицію на сучасному етапі розвитку країни мають зайняти миряни (церковні громади) і священство. Інших організованих сил, на жаль, немає. Численні партії головним чином зайняті тим, як би прийти до влади (причому влада мислиться далеко не по-європейськи – яка почесна служба, а як вигідна справа, така собі форма бізнесу). Існуючі громадські організації – часто-густо «грандоїдні» зареєстровані малочисельні структури. Єдино реально діючі громади – це церковні. Таким чином, саме церковні громади можуть стати тією рушійною потужною силою, яка постійно і наполегливо дбала б про повернення в наше повсякденне життя в усіх його сферах (від найвищих ешелонів влади до рільника чи продавця на базарі) українських національних і християнських цінностей.

Слід зазначити, що звична для нас традиція надіятися на те, що добра влада вирішить усі наболілі насущні проблеми, – не що інше, як той же радянський синдром. У цілому світі влада робить так і те, як і що від неї вимагає громадськість. Тож маємо усвідомити себе не тільки учасниками і свідками Помаранчевої революції, а й господарями на своїй землі, спадкоємцями давньої великої української культури.

Оксана САПЕЛЯК,
ст. науковий співробітник Інституту народознавства.

ЯК МАЄМО ПОВОДИТИСЯ У ХРАМІ?

(Продовження, початок у попередньому числі)

У Греко-Католицькій Церкві є добра традиція співати разом з хором. Богослужіння – це ніби спрямований до Бога молитовний діалог священика з мирянами. Однак при цьому слід реально оцінити свої вокальні здібності, і якщо наш спів у явний спосіб шкодить красі богослужіння, то краще співати серцем, а не вустами. Однозначно також недопустимо, щоби миряни на Літургії повторювали разом зі священиком ті слова, які належить виголошувати лише священику (інколи можна спостерегти, що дехто з присутніх повторює за священиком навіть слова освячення Чесних Дарів).

Не беручи до уваги деяких винятків, у греко-католицьких (як і в православних) храмах під час богослужіння стоять. Сидить лише єпископ, що є символом його влади над Церквою. Сидіти звичайно дозволено передусім старшим, хворим та немічним (за винятком деяких особливо важливих частин Літургії). І хоч у закордонних єпархіях УГКЦ сидіння під час богослужіння часто є загальноприйнятою нормою, однак нашу древню київську традицію стояти під час богослужіння, чим виявляємо честь та пошану Богові, не слід ігнорувати.

Останнє актуальне для багатьох храмів галицьких єпархій УГКЦ, де зберігається місцевий звичай, що виник під впливом латинського обряду, – клячати під час деяких частин Літургії. Зрозуміло, в цьому немає нічого злого, але є явна невідповідність духові нашого візантійського богослужіння. В окремих випадках колінопримкнення може видатися щонайменше дивним. Наприклад, перед читанням Євангелія диякон (священик) виголошує: «Премудрість, прості («прості» означає стояти випростано, струнко), вислухаймо святого Євангелія...». А у відповідь на це деякі вірні чинять наперекір – опускаються на коліна! Або коли співаємо, подібно до херувимів та серафимів на небесах, величний гімн прослави Бога «Свят, свят, свят Господь Саваот» – то чи варто опускатись на коліна з пониклим обличчям?

Подібно, не слід схилати голову на заклик диякона (священика): «Оглашенні, голови ваші перед Господом схиліть» (якщо, звичайно, ви не є оглашенні; «оглашеними» в даному випадку означається нехрищених, які лише готуються до Хрищення).

На Великому Вході, коли приготовані до освячення хліб та вино переносяться з проскомидійника через Царські врата на престіл, слід пам'ятати і розуміти, що переноситься власне хліб і вино, а не Тіло та Кров Христові. Деякі ж миряни помилково віддають цьому ще неосвяченому хлібу та вину таку ж честь, як освяченим Дарам, що неприпустимо. Великий Вхід із Чесними Дарами відбувається лише на Літургії напередосвячених дарів, яку служать в окремі дні під час Великого посту.

Кульмінацією Літургії є Євхаристія. Про початок причастя мирян священик (диякон) сповіщає словами: «Зі страхом Божим і вірою приступіть». Тому недоцільно, як це робить чимало учасників Літургії, задовго до цього моменту підходити до солей для причастя. Це слід робити лише після вказаного виголосу, склавши на грудях навхрест руки, ввічливо і толерантно, не штовхаючись в чергу а, навпаки, пропонуючи місце іншим, думаючи про свою недосконалість та гріховність. Тому безпосередньо в сам момент причастя не слід створювати небезпеки для чаші через штовханину, знак хреста, цілування чаші чи в інший спосіб.

У деяких греко-католицьких храмах є традиція приймати причастя навколішках, що виникло під впливом латинського обряду. Ієрархи ж УГКЦ неодноразово в різні способи заявляли свою позицію про те, що в нашому обряді властиво приймати причастя стоячи, підійшовши до священика. При цьому це не лише позиція ієрархів. Вдумаймося у зміст слів, які виголошують священнослужителі. Перед освяченням Чесних Дарів диякон (чи священик) закликає: «Станьмо гідно, станьмо зі страхом...». Тож чи повинні ми на цей заклик стати чи опускатись на коліна? Також і безпосередньо перед причастям диякон (священик) виголошує: «Зі страхом Божим і вірою приступіть» (а «приступати» означає підходити). Тож чи відповідає здоровому глузду у відповідь на цей заклик опускатись на коліна і чекати, щоби підійшов священик? Отже, у виголосах священнослужителів йдеться про те, що і на освяченні Чесних Дарів, і під час причастя слід стояти.

КАТЕХИЗМОВІ ПРАВДИ

о. Богдан ГНАТИСЬКО,
парох церкви Св. Юрія, м.
Яворів

ЧЕТВЕРТА ЗАПОВІДЬ БОЖА:

**“ШАНУЙ БАТЬКА ТВОГО
І МАТІР ТВОЮ, ЩОБ ТОБІ
БУЛО ДОБРЕ І ЩОБ ТИ ДОВГО
ПРОЖИВ НА ЗЕМЛІ”**

Ми живемо в світі. А що таке світ? Хіба це не родина, де ми проводимо свої молоді роки, хіба це не ми? Кожний із нас – і родина в цілому – це частина світу, людства. Родина – це найдорожчий скарб людства. Від міцності родини, від моральності родини залежить щільність і моральність людства.

Велика відповідальність лягає на кожну родину перед людством і Богом.

Дбаючи про добро і моральний стан кожної родини і людства, Господь дав усім нам десять Своїх заповідей, які навчають нас шанувати своїх ближніх і своє життя. Бо тільки через пошану і любов до своїх ближніх ми виявляємо свою любов і пошану до Отця Небесного. Бо говорить апостол Іван: «Коли хто каже: «Я люблю Бога» – і ненавидить брата свого, той неправдомовець. Бо хто не любить брата свого, якого бачить, той не може любити Бога, якого не бачить. І таку ми заповідь одержали: хто любить Бога, той нехай любить і брата свого» (1 Ів. 4.20-21).

Четверта заповідь Божа наказує нам віддавати належну пошану батькові і матері – тим, хто у свідідянні з Богом дали нам життя, утримують нас у житті. Одночасно і батьки наші, які одержали нас від Бога як дарунок, мають також виконувати свої обов'язки супроти своїх дітей.

Крім того, що ця заповідь стосується насамперед пошани наших батьків, є багато й інших людей, які беруть участь у нашому вихованні, в нашому житті. І їм також належить пошана.

Обов'язки дітей

Після причастя відбувається такий важливий момент Літургії, як благословення присутніх чашею зі Святими Тайнами. Тому дивно є поведінка багатьох учасників Літургії, коли вони розходяться після причастя по кутках церкви для приватних молитов, а священик змушений благословляти порожній простір.

До цього слід додати й те, що після причастя, коли наші душі і тіла освячені присутністю Ісуса Христа, не треба опускатися на коліна чи робити інші дії, що символізують покаєння та смуток. Цього взагалі не робимо

ЗАПОВІДІ БОЖІ

стосовно батьків

Діти зобов'язані з побожності виявляти своїм батькам любов і пошану. Любов дітей до батьків має бути внутрішня – любов душі, і цю любов слід виявляти назовні: слухатися їх, допомагати їм у потребі.

Тяжко грішать діти, які ненавидять своїх батьків, проклинають їх, поводяться з ними жорстоко, говорять про них зле, не допомагають їм. Адже до батьків треба спішити з допомогою у будь-якій духовній чи тілесній потребі. Крім цього, слід дбати, щоб вони могли прийняти Святі Тайни, коли вони хворі чи престарілі, заохочувати їх до сповіді. А коли вони бідні – допомагати.

Діти під тяжким гріхом зобов'язані слухати родичів у тих речах, які є чесні та дозволені і які належать до їх опіки. «Діти, слухайтеся батьків у всьому, бо це – Господеві угодне» (Кол. 3.20).

Батьки повинні вчити дітей, а тому діти мають слухатись родичів так довго, як довго вони перебувають під їх батьківською владою. Цей обов'язок уступає лише тоді, коли діти виходять з-під батьківської опіки або коли вони стають повнолітніми (по 18 роках життя). Але обов'язок пошани і любові до батьків не уступає ніколи.

Предметом наказу батьків є те, що стосується спасіння душі, добрих звичаїв і добра родини. Тому тяжко грішать діти проти своїх батьків, коли, незважаючи на їх наказ, не йдуть до церкви, довгий час не сповідаються, займаються недостойними забавами, ходять по буфетах, занедбують науку та інші обов'язки.

В справах вибору стану подружнього, священничого чи монашого діти є вільні, але повинні радитися з батьками і одержати їх батьківське благословення.

Питання: чи грішить тяжко син, коли б'є батька, позбавленого розуму через склероз, старість або оп'яніння?

Не грішить, коли це робить з доброї цілі – щоби здержати батька від поганого вчинку. Грішить тяжко тоді, коли це робить зі злої волі або з нездержаності.

Обов'язки батьків стосовно дітей Батьки мають обов'язок любити своїх дітей та дбати про їх виховання й утримання. Коли немає батьків, то цей обов'язок лягає на близьких родичів, а коли й їх немає – на громадських опікунів.

Любити дітей – означає бажати їм добра, робити їм добро, відвертати від них тілесне та духовне зло.

Тяжко грішать батьки стосовно своїх дітей коли, ненавидять їх; не відвертають їх від зла; обмовляють їх; роблять різницю між дітьми;

б'ють їх так, що пошкоджують їх здоров'я; дають їм згіршення. Бо каже Святе Письмо: «А хто спокусить одного з тих малих, що вірують у Мене, такому було б ліпше, якби млинове жорно повішено йому на шию, і він був утоплений у глибині моря» (Мт. 18.6).

Саме народження дитини без виховання було б недоцільним. Тілесне виховання дитини вимагає від батьків, щоб вони дбали про життя, утримання і стан дітей.

Батьки повинні від самого зачаття дитини аж до часу, коли дитина сама може подбати про себе, дбати про її життя і здоров'я та усувати все те, що могло б зашкодити життю та здоров'ю дитини.

Виховання дитини необхідно починати від дня зачаття, тобто заздалегідь створювати добрі умови. Під час утробного і після-утробного життя дитині потрібен спокій, злагода в сім'ї, любов. Мати повинна здержуватись від їжі й напитек, які можуть зашкодити дитині.

Обов'язки батьків щодо духовного виховання дітей.

Духовне виховання охоплює: пересторогу, поучення, добрий приклад, напіння.

Батьки повинні навчити дітей, що є кінечним для вічного спасіння, а саме – шість правд віри, десять Заповідей Божих, шість церковних заповідей, сім Святих Тайн. Діти повинні засвоїти моральні засади християнського життя та захувати їх, приймати Святі Тайни та остерігатися гріха.

Батьки зобов'язані давати добрий приклад християнського життя, не дати дітям згіршення, злого прикладу.

Батьки зобов'язані спрямовувати своїх дітей на добру дорогу та виправляти їх вади, остерігати, щоб діти не робили нічого такого, що могло б завдати шкоди їхнім душам.

Обов'язки учителів та учнів.

Під учителями розуміємо тих, які покликані в школах навчати й виховувати дітей. Учителі в школі є формальними заступниками батьків, а тому їхні обов'язки є подібними до батьківських. Їм також належиться любов, пошана і послух.

Учителі повинні навчати та виховувати своїх учнів в набожності, бо вони взяли на себе обов'язки заступати батьків – це їх обов'язок, за що вони одержують відповідну винагороду.

Учні ж повинні виявляти до своїх учителів любов і послух лише в тих справах, які стосуються науки й добрих звичаїв чи традицій. Гріхи проти вчителів є такі самі, як гріхи проти інших ближніх.

і в ті дні Літургійного року, коли духовно переживаємо Воскресіння Христове, тобто по неділях та в будні пасхального часу.

Накінєць іще раз наголосимо, що не варто надавати надмірного значення різним сакральним речам та зовнішнім актам богопочитання під час нашого перебування у храмі. Водночас, мусимо пам'ятати, що часто зовнішні дії людини відображають її внутрішні налаштування, стан її серця. Якщо ми на богослужінні, то виступаємо не як відокремлені особи, а як члени спільноти, собору вірних.

А у будь-яких спільнотах дуже важливі такі речі, як лад та порядок, бо лише тоді спільнота може діяти успішно. А щоб досягнути успіху у речах великих, мусимо починати з речей малих: «Хто вірний у найменшій, той і в великому вірний» (Лк. 16, 10). Особливо свідомими цих речей повинні бути парафіяни катедрального храму, адже на них рівняється вся єпархія, і в такий спосіб вони виконують навіть певну місіонерську роль.

ІЗ НАШИХ МИРЯНСЬКИХ ОРГАНІЗАЦІЙ

ФОНД СВ. ВОЛОДИМИРА

Потрібною справою є регулярний звіт з власної праці. Зазвичай добрий маляр часто відступає, щоби побачити твориму картину в цілості. Для кожного творця, – а християнське життя є, власне, творенням, – виникає подібна потреба, особливо в час Великого Посту. Також для певної християнської спільноти виникає і має бути загальною потребою побачити власну працю за річний період.

Цього року знову відбулась чергова звітна зустріч управи й членів Фонду святого Володимира зі своїми добродіями, приятелями, порадиниками, представництвом парохіального уряду храму Христового Воскресіння та адміністратором о.Сергієм Шваглюю. Тут було виявлено багато прикметного – того, що вже творить добру традицію ФСВ.

вищих навчальних закладів – різноманітна співпраця з академічними установами тут теж давно стала правилом.

У 2004 році як харитативна установа Фонд співпрацював із 55-ма різними організаціями, 20 з яких – чисто церковні, а решта – державні й громадські, дитячі й молодіжні. Були навіть і дві виправні колонії. «Звучить, можливо, й парадоксально: ми не раз виступаємо благодійною організацією для інших благодійних установ», – зауважив голова Фонду п. Ігор Матушевський.

Поважним є об'єм виконуваної роботи – за рік, окрім розпочатих давніше та досі успішно ведених великих проєктів, як-то просвітницька й міжнародна діяльність, краєзнавчий центр «Паломник», дитячі літні відпочинково-спортивні табори у

дженням про необхідність не так розширювати область дій, як поглибити якість виконання вже піднятих проєктів. Заступник голови Фонду п. Леся Крип'якевич висловила також радість із того факту, що ФСВ вдалося, зокрема й за останній рік, розширити мережу співпраці між структурами подібного скерування для налагодження співпраці та кращого взаємообміну.

Від автора цієї замітки й теж давнього знайомого Фонду, хочу сказати, що тут планомірно та справді ефективно – з завидним рівнем внутріорганізаційного й топ-менеджменту – осягаються цілі, поставлені засновниками ФСВ. Від самих початків, починаючи, зокрема, з прагнень і прикладу першого ідеолога Фонду, покійного Романа Крип'якевича, головним завданням ФСВ є виявлення у повноті християнського покликання людини.

Сприяння активній громадській діяльності вже оцерковлених людей, залучення їх до патріотично-виховної праці та інших форм ділення християнськими цінностями неодмінно й природньо має вираз також і в державній розбудові. Однією з ініціатив професора Р.Крип'якевича (свого часу – почесного консула Австрії в Україні) було проведення ФСВ міжнародних конференцій «Християнин і політика», реалізованих уже після його смерті у співпраці з організацією чоловіків-католиків «Unum omnes». На 2005 рік заплановано п'яту з цього ряду конференцію – під гаслом «Церква і підприємництво», що буде проведена спільно з Українським Католицьким Університетом – повідомив п. І. Матушевський.

Одним найбільш плеканою у Фонді працює став Центр Родини, в якому реалізується ряд проєктів, пов'язаних із потребами життя сімей. На звітній зустрічі слово взяли, зокрема, матері багатодітних родин, які свідчили про незамінну важливість створеного для них Товариства Родин. За два роки існування цієї спільноти багато родин одержало критично важливу підтримку, а також пізнали і радість ділення, радість спільноти.

– Ми тішимось, що цей Фонд є при Церкві, – сказав на закінченні зустрічі владика Ігор. Зокрема його безпосередньо зацікавило продовження й розвиток згадуваної на цій зустрічі праці Церкви у допомозі державі щодо влаштування долі колишніх ув'язнених. З цього приводу він сказав: «Втішає також, що праці наших мирянських організацій притаманне милосердя, є й багато інших напрямків такої праці у нашій Церкві».

Олег ДУДИЧ

На фото: Єпископ-помічник Львівської Архiepархії УГКЦ владика Ігор (Возьняк) під час зустрічі з працівниками Благодійного Фонду ім. св. Володимира розказав про проблеми діяльності мирянських організацій у Архiepархії.

Насамперед зауважується, що люди, які зібрались у приміщенні Центру Родини (розташованому при храмі Христового Воскресіння на вул. Городоцькій), – переважно давні знайомі. Це активні й заангажовані у різні церковні проєкти, небайдужі до суспільних перспектив різновікові й різнофахові друзі, коло яких постійно розширюється. Зростає, зокрема, й зацікавленість духовенства працею мирян – уже вдруге таке річне звітування відвідав Єпископ-помічник Львівський УГКЦ владика Ігор (Возьняк), а також синкел у справах мирян о.Володимир Ольшанецький, духівник Фонду о.Ігор Пецюх та голова Архiepархіяльної Комісії справ родини о.Олег Сухінський.

Дійсно, ФСВ працює надзвичайно відкрито і вдало. Будучи майже піонерами організованого християнського руху в Україні, засновники Фонду створили стартовий майданчик для багатьох інших мирянських ініціатив. У Фонді навіть проводять стажування студенти

Крехові, харитативна служба «Родина в потребі», лікарська порадня й християнська порадня для родин, завершено ще шість значних проєктів, а десять перебуває в успішному провадженні. Але помітна й постійна свіжість сприйняття і відкритість до проблем суспільства. Спільноті Фонду властиве теж глибоке християнське смирення – з якого, очевидно, линуть і та любов до ближнього, що єдино може стати основою харитативної праці, і реальна готовність до широкого суспільного заангажування.

Доповідь голови Фонду Ігоря Матушевського окреслювала масштаб і вказувала конкретні великі цифри проєктів (зокрема, лише допомоги видано на суму понад 300 тис. грн та вагою майже 57 тонн). Згадано було й про часту спонтанність завдань (зокрема, у час «Помаранчевої революції») і справжню готовність працівників Фонду гідно відповісти викликам. Однак звітна доповідь І. Матушевського була підсумована твер-

з історії церкви

СПОГАДИ ПРО ПЕРЕЖИТЕ

сестри Веньямини, в миру – Володимири Марцінковської. Згромадження Сестер Пресвятої Родини.

(Продовження, початок у попередньому числі)

1950-1953 роки

Третього дня свят Різдва Христового, 9 січня, робило НКВС ревізію на Ясній Горі в Гошеві, у О.О. Василян. Тоді арештували Впр. о. Іг. Греня. Після того брали нас на допити. На допитах в Болехові зустрівся нам старенький о. Павх.

15 березня я вирішила відвідати своїх сестер і піти на Ясну Гору. Мої родичі дуже противилися, боялись за мене, бо тоді вже багатьох вивозили. «Заберуть тебе в сибіри, а ми навіть нічого знати про тебе не будемо», – казали мені мама і ніяк не хотіли відпускати. Але я твердо вирішила їхати. Заспокоювала маму і казала, що нема мене за що вивозити. А якщо і грозило б нам щось подібне, то я обов'язково дам їм знати: «Хоч яблуко кину на подвір'я, адже нема іншої дороги з Гошева до Станіслава, як не попри нашу хату». Тоді я й подумати не могла, наскільки я була близька до правди...

Приїхала в суботу, а в неділю пішла на Ясну Гору, щоб подякувати Матері Божій за щасливу операцію. Під вечір обступили дім сестер... Все перевернули, сестер закрили в одній кімнаті і перевіряли кожну зосібно. Після перевірки сказали, що ми четверо арештовані, і більше не випустили з кімнати. На Горі теж всіх арештували.

Сказали нам збиратись у дорогу. Але мішки з нашими речами порозпорували так, щоб речі наші порозсипались. Переодягнувшись ми не мали в що, то лишилися у габітах, а капки з нас здерли і ми не мали що взяти на голову. Коли обласна міліція пішла на Гору до отців і в нас залишилась лише болехівська, ми почали просити болехівського начальника Борисова, щоб нам дозволив спожити св. Тайни. Він дозволив, але в його присутності.

Сестри заспівали «О Ісусе, в Найсвятіших Тайнах утаєний», відмовили «Вірую, Господи, віднови обіти і спожили св. Тайни. Борисов зняв шапку... Сестри помолились вголос, заспівали «Під Твою милість». С. Андрея взяла покривало з престолу, щоб роздерти його на частини і накрити голову. А я за той час взяла чашу і монстранцію з мошами св. Йосафата (то була пам'ятка з церкви св. Варвари з Відня від о. Т.Горникевича) і сховала то в рукави. Всі сестри дуже плакали, прощаючись з улюбленою капличкою.

Через деякий час Борисов помітив, що нема чаші, і догадався, що то я взяла. «То ти, мала, вкрала? Ну, як вкрала-сь, що я не бачив – дай Бог, щоб і довезла, аби ніхто не бачив».

Але так, на жаль, не сталося... Все у сестер забрали. Те, що ми попакували в мішки, знову порозрізали до самого низу і повисипали, а сестер – за плечі і на машину.

1 березня вивезли нас до Болехова, де на цю ж машину «довантажили» з тюрми о. Й.Білана, о. Колодія і добр. Маркила. Всіх повезли до Станіслава. Там довго стояли, опісля отців залишили, а сестер повезли до Коломиї, в тюрму.

Дорога, якою нас везли, проходила повз хату моїх родичів. Мама дивилась у вікно, а я встигла кинути на подвір'я приготоване заздалегідь яблуко, як обіцяла. Добре, що вдалося, бо коло кожної з нас стояли військові зі зброєю, але не сподівалися, що я щось кину, та й не могли знати, що яблуко – знак для рідних, що нас арештували... Таким чином наші рідні довідались, що нас вивезли, – лише не знали, куди саме. Старались довідатись від властей, але даремно. З тюрми вдалося передати листа, але до сестер нікого не допустили, лише брали на допити.

В туалет водив стійковий. Над ямою дошки були незакріплені, і сестра Андрея одного разу мало там не втопилася, коли необережно стала на кінець дошки і впала в яму. На щастя, я почула, як вона кричала, прибігла і встигла вхопити її за волосся. Ми кричали, аж поки не прибіг стійковий і не поміг мені її витягнути, бо сама я не могла дати ради.

На допитах сестри мліли з голоду і виснаження. Один зі сторожів, місцевий, на ім'я Ілько, купив нам горняк – за наші, звичайно, гроші – і приніс нам води й карбіту, то ми почали пити чай.

(продовження у наступному числі)

ВЕНЕДИКТ ЧИ БЕНЕДИКТ?

Сьогодні перед багатьма працівниками ЗМІ, духовенством, цілою спільнотою вірних стоїть запитання, як правильно повинно звучати ім'я новообраного Папи: Венедикт чи Бенедикт? Стосовно цього думки науковців, зокрема мовознавців і богословів, розділилися.

Одні вважають наявність двох варіантів імені наслідком впливу різних мов – у цьому разі латинської та грецької, – тому, на їхню думку, ім'я нового Святішого Отця повинно звучати як Венедикт. Вони подають зокрема такий аргумент: якщо українською вживаємо Варвара – (Barbara), Василій/Василь – (Basilius /Basil), Варнава – (Barnabas), Гавриїл/Гаврило – (Gabrihel/ Gabriel), Єлизавета – (Elisabeth/Elizabeth), Макавей – (Maccabeus/Maccabeus), аналогічно потрібно перекладати Benedictus/Benedict. Ще одним важливим фактором є те, що у багатьох країнах адаптують різні імена відповідно до власних фонетичних правил та історичних аналогій. Прикладом цього може слугувати попередній Папа. В українській мові його звали Іваном Павлом, у польській – Ян Павел, в Італії – Джованні Паоло.

Інші доводять, що у фонетичній полеміці щодо пра-

вильності транскрипції не достатньо лише аргументів грецького чи латинського впливів. Варто заглибитися у латинську етимологію імені, а вона є такою: benedicare – «добре говорити» (у літургійно-богословській мові – «благословляти»), а не venedicare. Крім того, перекладаючи з латини, належить передусім врахувати лінгвістичні особливості цієї мови, а не грецької чи церковнослов'янської. І тому вважають за правильне послуговуватися спільним і єдиним іменем Папи – Бенедикт XVI.

Офіційною позицією Української Греко-Католицької Церкви у цій дискусії є та, яку зайняв її Глава Блаженніший Любомир (Гузар). У своєму офіційному посланні до вірних Предстоятель нашої Церкви назвав нового Святішого Отця Венедиктом XVI. Саме так ми повинні поминати Вселенського Архисерея під час богослужінь.

Прес-секретаріат Глави УГКЦ

На Божих і людських стежинах

“...Мій Боже, на котрого я покладаюсь, Він бо спасе тебе...”

**ВЕЛИКОДНІ
НЕВИГАДАНІ
ІСТОРІЇ**

Гілки молоденької яблуні, уквітчані білим цвітом, тремтячи від весняного вітерця, торкаються шибки, і веселий пташиний щебет, що доливає із-за глухо зачиненого лікарняного вікна, нагадує, що надворі буває весна. Хочеться чимдуж вирватися з похмурих стін лікарняної палати, забути про біль і страждання, вдихнути на повні груди свіжого повітря. Але... Прогнози лікарів невтішні: стан моєї маленької дівчинки погіршується, медики губляться у здогадах щодо діагнозу і кажуть, що за останні кілька місяців не пригадують дитини у такому важкому стані.

Ще кілька днів назад моє дитя весело чебрало ніжками, тішачись весняним кульбабкам, а тепер, зблідле і виснажене недугою, лежить на ліжку у гарячково-втому забутті.

– І що це за напасть така? – скрушно хитає головою санітарка, прибираючи в палаті. – Мабуть, доведеться зустрічати вам Великдень у лікарні.

– Не може так бути, що ні з того, ні з сього дитина захворіла, – категорично стверджує старша пані, що прийшла відвідати свою хвору племінницю. – Не інакше, як “поробив” хтось.

– Треба уроки зняти і сорочечку дитячу до ворожки занести. І вам раджу, – простягає вона мені газету із рекламою “знаних цілительок”. – А то, знаєте, ті лікарі ще до гіршого доведуть...

– Лікарі роблять усе, що від них залежне, – кажу у відповідь. – Та все ж, доля дитини не у їхніх руках, і тим паче, не в руках шарлатанів-“цілительів”, що спекулюють на людській біді й лише прикриваються іменем Христа. Усе в руках Господа.

Та бачу, жінка залишається при своїй думці.

І чому ми так не довіряємо Богові? Чому у біді звертаємося до сумнівних “цілительів”, а не до Нього, до “зняття уроків”, а не до молитви, до всіляких талісманів і “заговореної водички”, а не до освяченої у церкві води? Чому, коли нам випадає якесь випробування, страждання, багато з нас одразу схильні шукати причину в тому, що “пороблено”? А можливо, це Божий допуст, шлях до очищення душі, до глибшого розуміння сенсу життя, дарованого Богом, до зміцнення віри... Я не знаю, чому важко захворіла моя маленька кровинка, але проганяю з думок оте “чому?” і повторю у своїй молитві до Господа “Нехай буде воля Твоя”...

Кладу біля узголів'я донечки посвячені образки Ісуса, Богородиці, Митрополита Андрея Шептицького, на честь якого вона названа. І молюся до них за здоров'я і зцілення своєї дитини, і за силу духа для себе. Беру Біблію і натрапляю на 90-й псалом:

“Ти, що живеш у під Всевишнього покровом,
що у Всевишнього тіні пробуваєш,
скажи до Господа: моє прибіжище, і моя твердине,
мій Господи, на котрого я покладаюсь
Він бо спасе тебе”.

А потім шукаю у молитовнику молитву за недужих:

“Зі сльозами на очах кличу: Ісусе, оздорови мою дитину... Але не моя воля, а Твоя свята воля нехай діється, як Ти хочеш цю дитину покликати до Себе, я в покорі піддаюся Твоїй святий волі. Ти, Ісусе, обдарував мене цією дитиною, тож, якщо бажаєш, я готова, як Авраам, Тобі її віддати...”

Ні!! – кричить при цих словах молитви усе моє ество. І сльози затуманюють увесь білий світ. Але намагаюсь перемогти біль своєї душі й через силу повторюю: “Нехай діється Твоя свята воля... Лише молю Тебе, Ісусе, Боже мій, укріпи мене, щоб я не впала під тягарем болю, а вистояла у терпеливому підданні твоєї волі...”

Уночі стан моєї дівчинки погіршується і наступного дня ми кличемо священика, щоб уділив їй таїнство єлеопомазання. Я, тамуючи сльози, теж готуюся до св.Сповіді та св.Причастя, бо не знати, коли тепер зможу піти до церкви.

Після уділення Таїнств несу доньку на крапельницю – дворічна дитина дуже важку переносить цю довгу і болючу процедуру. Біля фігурок Матері Божої і Господа Ісуса, що чиясь дбайлива рука уквітчала у лікарняному кутку, пошепки кажу: “Проси у Бозі здоров'ячка, Андріаночко, проси, щоб тебе не боліли укольчики”. І сльози знову застилають мені зір... Але, – о диво! – моя виснажена маленька дівчинка, що вже багато годин перебуває у важкому, хворобливому напівсні, кволо махає ручкою до фігурок.

І я відчуваю, як у моєму серці відроджується надія. Бог вислухав мої молитви! Бог врятує мою маленьку! Дитина, на подив медсестер, напрочуд легко відбуває усі нелегі процедури, а по поверненні до палати міцно й спокійно засинає. Через кілька годин їй стає легше, вона підводиться з ліжка й уперше за останні день усміхається...

Минає ще кілька днів, і ось лікар приносить нам радісну звістку: аналізи добрі, дитина стабільно одужує, можете випускатися...

– Дякувати Богу! Будемо святити пасочку і яєчка удома, – цілую я порожевілі щічки своєї крихітки і вона радо усміхається.

Я відчиняю вікно і палату наповнюють весняні пахощі, пташиний спів і білий квіт, що облітає з молоденької яблуньки.

... Подякувавши лікарям, звертаємося з молитвою до Господа – дякуємо за послані випробування, що зміцнили віру, і за чудесне зцілення.

Виходимо надвір і серце наповнюється невимовною радістю. Здається, з нами тішиться уся природа, що своїм буянням трав готується до світлого свята Воскресіння Господнього.

Я знаю: цьогорічне Воскресіння ми святкуватимемо з особливими почуттями: з глибшою вірою, з міцнішою надією, досконалішою любов'ю.

Люба КІНДРАТОВИЧ

Вітаємо ювілярів!

У травні святкують ювілеї:

30-річчя священства - о. Степан Здобиляк (01.05)
5-річчя священства - о. Богдан Гнатів (07.05)

45-річчя уродин - о. Михайло Дроздовський (21.05)
45-річчя уродин - о. Роман Кравчик (11.05)
40-річчя уродин - о. Петро Рак (25.05)
35-річчя уродин - о. Святослав Шевчук (05.05)
30-річчя уродин - о. Ігор Демків (10.05)
30-річчя уродин - о. Роман Котлінський (12.05)

УКРАЇНСЬКИЙ КАТОЛИЦЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ

створений на базі Львівської Богословської Академії
проводить 14 травня пробне тестування
на філософсько-богословський та гуманітарний (історична програма)
факультети з поглибленим вивченням іноземних та класичних мов
Реєстрація учасників з 10 по 13 травня 2005 року.

Переможці тестування зараховуються поза конкурсом.
При Університеті діє магістерська програма (ліценціат) з богослов'я,
вечірня школа та вечірні короткотермінові курси
Наша адреса: вул. Іл. Свенціцького, 17; м. Львів 79011
Тел. (032) 240-99-40, 240-99-44 info@ucu.edu.ua, www.ucu.edu.ua

КОМІСІЯ У СПРАВАХ МИРЯН ЛЬВІВСЬКОЇ АРХІЄПАРХІЇ ПОВІДОМЛЯЄ

У листопаді 2003 декретом Блаженнішого Любомира Гузара у Львівській Архiepархії була створена Комісія у справах мирян. Метою Комісії є допомагати єпархіяльному єпископу та його адміністрації скеровувати діяльність мирян як поодиноких так і об'єднаних в парафіяльні спільноти та організації, піклування про духовний провід мирян, мирянських спільнот та організацій, збирати та поширювати інформацію спрямовану на допомогу мирянським організаціям, інформувати єпархіяльного єпископа та міжєпархіяльної комісії у справах мирян про розмір, тенденції та реальний стан мирянського руху в єпархії.

У планах Комісії у справах мирян є:

- 1) проведення форуму мирянських ініціатив при парохіях Львівської Архiepархії,
- 2) видання довідника мирянських організацій,
- 3) аналіз та структуризація мирянських ініціатив,
- 4) всіляке сприяння активності мирян у нашій Церкві.

Ваші пропозиції, щодо діяльності Комісії, власне бачення мирянського руху, його перспектив та проблем Ви можете:

- 1) надіслати на адресу офісу Комісії: пл. св. Юра, 5
- 2) повідомити особисто на прийомі, що відбувається кожної середи (1000-1700) та п'ятниці (1400-1700)
- 3) надіслати на електронну адресу Юрія Підлісного (ypidlisn@ucu.edu.ua) - голови Комісії або Віталія Мельника (melnyk_vitaliy@yahoo.com) – секретаря
- 4) повідомити телефоном Юрію Підлісному (+38097-289-29-86)

ОГОЛОШЕННЯ

Оголошується конкурс на заміщення вакантної посади референт-секретаря Інституту Церковного Права.

Вимоги до кандидата:

- знання українського ділового мовлення
- володіння англійською мовою
- вміння працювати із комп'ютером (знання програм: Word, Excel, Adobe Acrobat, Макетування) та офісною технікою.

Особисті якості:

Референт повинен володіти такими якостями: відповідальність пунктуальність комунікабельність доброзичливість мати організаторські здібності

Заяви подавати за адресою:

м. Львів; вул. Іларіона Свенціцького 17; Український Католицький Університет; Інститут Церковного Права. Заяви приймаються до 1 червня 2005р. (контактний тел. 2409497 (внутр. 153); (відповідальна особа —Олег Гриб)

Просимо звернути увагу
на зміни у контактах з редакцією
“Мети”